

IZ SVETA TIŠINE

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije

Letnik XLIV, št. 6, junij 2024 | ISSN 1318-1394

**Bruno Glas, svetovni mladinski
prvak v hitropoteznem šahu
gluhih in naglušnih**

25 let Tihih stopinj

**Evropsko prvenstvo gluhih
v košarki**

Okrogla miza o hrupu

Izdajatelj:

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije

Drenikova 24, Ljubljana

telefon: 01/500 15 00

telefaks: 01/500 15 22

Spletna stran: www.zveza-gns.si

Urednik: Janez Žura

Uredniški odbor: Aleksandra Rijavec,

Valerija Škof, Sašo Letonja

Jezikovni pregled: Darka Tepina Podgoršek

Oblikovanje: Artmedia

Tisk: Tiskarna DTP

Uredništvo si pridržuje pravico do objave, neobjave, krajšanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s poslanstvom in prostorskimi možnostmi glasila. Mnenja in stališča posameznih avtorjev prispevkov ne izražajo nujno tudi mnenj in stališč uredništva in ZDGNS.

Nenaročenih besedil in fotografij ne vračamo. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim privoljenjem. Anonimnih prispevkov oziroma prispevkov, ki žalijo čast drugih, ne objavljamo.

Glasilo je brezplačno in v javnem interesu, zaradi česar na podlagi 8. točke 26. člena Zakona o davku na dodano vrednost (UL RS št. 89/98) ni zavezano plačilu DDV-ja. Izhaja v nakladi 3.700 izvodov.

Foto na naslovnici:

Bruno Glas na tekmovanju v Beogradu,

foto: Mojca Travnikar

Obvestilo urednika

Pretekli mesec je potekal v znamenju športa. Gluhi in naglušni košarkarji so se udeležili evropskega prvenstva gluhih v španskem mestu Malagi, vendar niso imeli sreče, saj so pristali na zadnjem, osmem mestu. Teniški favorit Marino Keigl se je v Beljaku v Avstriji pomeril na 15. evropskem prvenstvu gluhih v tenisu in osvojil peto mesto. V začetku junija sta na državnem prvenstvu gluhih v balinanju posamično slavila Antonija Brumen in Boris Škoda. Ponos gluhe in naglušne skupnosti pa je tokrat komaj 15-letni šahist Bruno Glas, ki je na svetovnem prvenstvu gluhih v Beogradu osvojil naslov mladinskega prvaka v hitropoteznem šahu gluhih in naglušnih. Zato mu izrekamo čestitke in mu še naprej želimo obilo uspehov.

Glasilo Iz sveta tišine prispeva h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polzevim vsadkom, zato so vsi prispevki zelo pomembni. Prispevke s priloženimi fotografijami pošljite na e-naslov: urednistvo@zveza-gns.si.

Če se vam zdi glasilo zanimivo in ga želite prejemati brezplačno, nam pišite na e-naslov: urednistvo@zveza-gns.si ali svoje ime, priimek in naslov sporočite na: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, 1000 Ljubljana.

Glasilo Iz sveta tišine je dosegljivo tudi na spletu: www.zveza-gns.si.

Navodilo avtorjem

Besedilne datoteke

Besedila naj bodo napisana v računalniškem programu Word. Besedila, poslana v programu PDF ali skenirana, bomo zavrnili, z izjemo vabil, diplom, dopisov, priznanj itd.

Slikovne priloge

Pri fotografiranju je za objavo dobre fotografije treba upoštevati naslednje nastavitve na posameznih napravah: če so digitalne fotografije posnete s fotoaparatom, izberite nastavev kakovosti slike HQ (3072 x 2304) ali SHQ (3072 x 2304). Nekateri profesionalni fotoaparati imajo za nastavev kakovosti slike črko L (Large). Tvrstne fotografije so običajno v formatu .jpg, kar ustreza zahtevam našega glasila. Če pošljate skenirane predloge, resolucijo (kakovost slike) nastavite na 300 dpi, širina pa naj bo vsaj trinajst centimetrov. Tako skenirano predlogo shranite v formatu .jpg. Če nimate kakovostnega optičnega bralnika, vam priporočamo, da nam v uredništvo pošljete izvirno predlogo. Fotografije, ki ste jih naložili s svetovnega spleta, naj imajo ločljivost vsaj 1200 x 900 točk, datoteka pa naj bo velika vsaj 440 KB. Fotografije ne smejo biti prilepljene v Wordov dokument, ampak jih pripnite k svoji elektronski pošti. Fotografije in besedila, ki ne ustrezajo navodilom, bomo prisiljeni zavrniti oziroma jih objaviti brez fotografij.

Kazalo

S sekretarjeve mize	V 25 letih kar 25 predstav gledališke skupine Tihe stopinje 28
Aktualno	
10 Nacionalni program za kulturo	Šport
14 Stavka na upravnih enotah	Bruno Glas, svetovni mladinski prvak v hitropoteznem šahu gluhih in naglušnih 31
Aktivnosti Zveze	Gluhi košarkarji na evropskem prvenstvu 33
15 Okrogla miza ZDGNS: Izzivi hrupa in glasnosti	Evropsko prvenstvo gluhih v tenisu 36
18 Želim, da me razumete	Državno prvenstvo v ribolovu 37
21 Načrtovani obisk gluhih in naglušnih študentov ameriške univerze	Državno prvenstvo gluhih v balinanju posamično 38
23 Pogovorne skupine na Zoomu za osebe s tinitusom	Iz naših društev
Kultura	Soigralki Simoni v slovo 39
25 25 let Tihih stopinj: navdihujoče gledališče v znakovnem jeziku	Izlet v Rovinj in na Brione 40
	Poučni dan za naglušne 42

Matjaž Juhart

S SEKRETARJEVE MIZE

Predlogi ZDGNS k Resoluciji o nacionalnem programu za kulturo 2024–2031

ZDGNS je v roku poslala predloge in pripombe na resolucijo ter v ospredje postavila predvsem področja jezika, dostopnosti in spodbujanja kulture gluhih v znakovnem jeziku.

Predlogi ZDGNS k Zakonu o medijih

ZDGNS je v roku poslala pripombe in predloge k predlogu zakona. Poudarjamo obvezo medijev po sprotni dostopnosti medijev bodisi s tolmačem bodisi s podnapisi ter vključevanjem vsebin iz življenja in dela invalidov.

Predlogi ZDGNS k Pravilniku o normativih in standardih za izvajanje vzgojno-izobraževalnih programov za otroke s posebnimi potrebami

ZDGNS je v roku poslala pripombe in predloge k predlogu pravilnika. Izpostavljamo obvezo po dostopnosti izobraževanja v jeziku otrok s posebnimi potrebami (za gluhe v znakovnem jeziku in o znakovnem jeziku) in

dostopnost izobraževanja za vse otroke z izgubo sluha s poudarkom na tehničnih prilagoditvah in predvsem uvedbi zapisnikarja.

Predstavitev programa Skrb zase ob tinitusu za področje Novega mesta

Veseli nas pozitiven odziv in interes po vključitvi v program tudi na Dolenjskem. Žal pa ugotavljamo, da ne moremo zadovoljiti vseh potreb, saj je pojav tinitusa v Sloveniji mnogo bolj razširjen, kot smo si mislili do zdaj.

Izobraževani program Želim, da me razumete prejel verifikacijo Socialne zbornice Slovenije

ZDGNS je prejela verifikacijo strokovnega izobraževanja na temo izgube

sluha. Z izbranimi predavatelji ponujamo strokovno bogat program.

Seja Komisije za izobraževanje in kulturo Državnega sveta

Udeležili smo se seje komisije Državnega sveta, ki je med drugim obravnavala tudi predloge ZDGNS k Predlogu resolucije o nacionalnem programu za kulturo 2024–2031. ZDGNS vztraja in poudarja pomembnost dostopnosti vsebin kulture z vsemi prilagoditvami za osebe z izgubo sluha, opozarja na podporo države pri ohranjanju in razvoju kulture gluhe skupnosti in sistemskega razvoja slovenskega znakovnega jezika.

RIT (Rochester Institute of Technology) na ZDGNS

Obiskali so nas predstavniki ameriške univerze, ki v svoje študijske programe vključuje tudi gluhe študente iz ZDA in z vsega sveta. Sklenili smo dolgoročno sodelovanje, pri katerem bomo izmenjavali izkušnje in predvsem

odprli vrata morebitnemu prihodnjemu sodelovanju. RIT ima široko paleto študijskih programov, aktualnih za gluhe in zagotovo tudi za Slovenijo.

ZDGNS, Vrhovno sodišče RS in Ministrstvo za pravosodje

Nadaljujejo se pred časom prekinjene dejavnosti glede dostopnosti sodišč za osebe z izgubo sluha, ki ne uporabljajo znakovnega jezika. Znova sodelujemo pri dostopnosti sodnih obravnav z uporabo tehnologije pretvorbe govora in sprotnega zapisovanja.

Anketni vprašalnik ZDGNS za področje naglušnosti

Anonimni vprašalnik za uporabnike slušnih aparatov

Vabljeni ste k sodelovanju v raziskavi, ki smo jo pod vodstvom podpredsednice Jasne Urban pripravili pri Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije.

Anketa je namenjena pridobivanju povratnih informacij in izkušenj z uporabo slušnih aparatov. Vaše dragocene informacije bodo ključne za izboljšanje naših storitev in aktivnosti ter boljše zagotavljanje vaših pravic v prihodnosti.

Sodelovanje v raziskavi vam bo vzelo približno pet minut, vaši odgovori pa so popolnoma anonimni.

Hvala za vaš čas in prispevek k skupnemu dobremu.

zurajanez@gmail.com Preklopi med računi

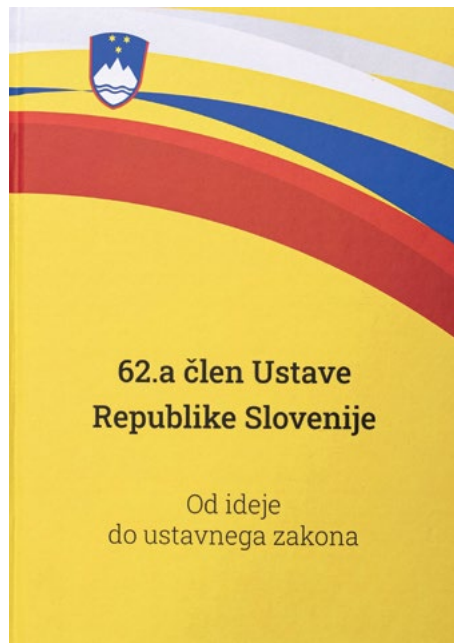
Ni v skupni rabi

* Nakazuje obvezno vprašanje

Podpredsednica ZDGNS Jasna Urban je avtorica ankete, s katero preverjamo stanje na terenu na področju slušnih aparatov, dostopnosti in celostne obravnave. Rezultati bodo v veliko pomoč pri iskanju nadaljnjih rešitev

na področju slušnih aparatov in področja naglušnosti.

Tretja obletnica vpisa 62.a člena v Ustavo RS

ZDGNS nadaljuje aktivnosti ozaveščanja in predvsem nagovarjanja odločevalcev o sistemskih spremembah na področju znakovnega jezika. Rezultati so vidni na številnih področjih. Zaradi novega ustavnega člena so se nam odprla vrata praktično vseh ministrstev, saj ustavna kategorija zahteva uresničitev na vseh področjih življenja in dela gluhih oseb, uporabnikov znakovnega jezika. Sproti obveščamo o dejavnostih na področju kulture, jezika, izobraževanja, dostopnosti, tehničnih pripomočkov in številnih drugih področjih.

Film ZDGNS Jezik enakopravnosti v vse knjižnice v Sloveniji

Ob obletnici vpisa 62.a člena v ustavo smo vsem knjižnicam poslali film Jezik enakopravnosti, medijem pa sple-

tnne povezave do vseh filmov ZDGNS. Dobivamo pozitivne povratne informacije iz knjižnic, ki v svojo bazo vključujejo tudi literaturo in publikacije ZDGNS.

ZDGNS izvedla izobraževanje Želim, da me razumete

Veseli nas velika udeležba na razpisu izobraževanja na temo gluhotе in naglušnosti. Izbrani predavatelji so ponudili strokovno kakovostne vsebine in strokovnim delavcem in sodelavcem na področju socialnega varstva približali vsebine iz življenja in dela oseb z izgubo sluha.

Seminar ZDGNS 2024: Delovanje in strokovno delo v naših organizacijah

ZDGNS je skupaj s predstavniki društev organizirala dvodnevni seminar na teme, kot so sistemske rešitve,

aktualno dogajanje, zakonski vidiki delovanja naših organizacij, nadzori in vodenje organizacij v skladu s predpisi. Poleg formalnih tem so potekali tudi številni neformalni pogovori v prijetnem in umirjenem okolju Rogaške Slatine.

Okrogla miza ZDGNS: Razumevanje in obvladovanje hrupa in glasnosti v delovnem okolju

S številnimi kompetentnimi razpravljavci smo odprli teme in izpostavili usmeritve na področju čezmernega hrupa v delovnem okolju in javnih prostorih.

Okrogla miza ZDGNS: Hrup in glasnost v javnosti – vpliv in ozaveščanje

Tudi na tej okrogli mizi smo z gosti odprli teme in obravnavali vpliv hrupa v javnih prostorih ter potrebo po izboljšanju zakonodaje in ozaveščanja javnosti o škodljivih učinkih hrupa.

25. obletnica ustanovitve skupine Tihe stopinje

Gledališka skupina ZDGNS Tihe stopinje praznuje 25-letnico nepretrganega delovanja. Ob tej obletnici so pripravili prav posebno predstavo na temo čarovništva in neprimerne odnosa do žensk skozi čas na tleh sedanje Slovenije. Iskreno čestitamo vsem dosedanjim in sedanjim članom

za delovanje v skupini ter za izvirno predstavo ob obletnici.

Obisk gostov INSIADA na ZDGNS

Predstavniki organizacij in projekta INSIADA (vključevanje in varnost v času sodobne tehnologije) so obiskali ZDGNS in se seznanili z delovanjem ZDGNS, programi in poslanstvom našega dela.

Skupščina EUD

Predstavnika ZDGNS, predsednik Mladen Veršič in Anton Petrič, sta se udeležila skupščine Evropske zveze gluhih (EUD). Obravnavali so poročila in plane ter med sabo izmenjali splošne informacije. ZDGNS je članice EUD povabila tudi na Konferenco inštitutov znakovnih jezikov, ki bo v Ljubljani.

Predstavitve tehničnih pripomočkov Williams na ZDGNS

ZDGNS je organizirala predstavitev tehničnih pripomočkov in novosti na

področju dostopnosti za osebe z izgubo sluha. Na predstavitvi so lahko uporabniki tudi preizkusili vse ponujene izdelke.

ZDGNS in NPK »Akustik«

ZDGNS je podala pobudo, Državni izpitni center pa izpeljal vse potrebne postopke za potrditev nove nacionalne poklicne kvalifikacije, in sicer »Akustik«. S tem želimo sistemsko urediti področje akustikov in zagotoviti kar se da enakovreden izobrazbeni in strokovni standard oseb na področju akustike pri dobaviteljih slušnih aparatov.

Kategorizacija objektov ZDGNS

ZDGNS je uredila kategorizacijo vseh objektov ZDGNS za ohranjanje zdravja in rehabilitacije. S temi in vsemi podobnimi ukrepi zagotavljamo kar najvišji možni standard bivanja naših uporabnikov.

Obnovitev SOK za inštruktorja slovenskega znakovnega jezika

ZDGNS je uspelo obnoviti in podaljšati veljavnost umestitve dodatne kva-

lifikacije v Slovensko ogrodje kvalifikacij. S tem nadaljujemo serijo izobraževanj in usposabljanj na področju poučevanja znakovnega jezika.

Predsednica ŠZGS na Mednarodni konferenci športnih zvez gluhih Višegrajske skupine

Sabina Hmelina, predsednica Športne zveze gluhih Slovenije, se je udeležila mednarodne konference športnih zvez gluhih Višegrajske skupine, kjer so izmenjali informacije ter postavili usmeritve in vizije dela.

ZDGNS in Andragoški center Slovenije

Med ZDGNS in Andragoškim centrom Slovenije potekajo sestanki in pogovori o poglobljenem sodelovanju in razvoju programov za izobraževanje odraslih oseb z izgubo sluha. Sodelovali smo pri analizi, zdaj pa se nadaljujejo koraki za smiselno umestitev razvoja izobraževanja odraslih. Poudarili smo dostopnost, vsebine in okrepljeno usposabljanje vseh strokovnih delavcev na področju izobraževanja odraslih prek Andragoškega centra Slovenije in ljudskih univerz po vsej Sloveniji.

Spremembe in dopolnitev Pravilnika o merilih in pogojih za uporabo sredstev FIHO

V državnem zboru tečejo postopki za spremembo pravilnika, ki neposred-

no vpliva tudi na delovanje vseh organizacij, ki se financiramo iz fundacije FIHO. Še naprej si želimo stabilno financiranje, saj s svojim poslanstvom dopolnjujemo, marsikje pa tudi nadomeščamo državno skrb.

Kampanje ZDGNS o hrupu odmevale v medijih

Kampanja ZDGNS o hrupu, glasnosti in skrbi za sluh je odmevala v številnih medijih tako na lokalnih radiih in televizijah kot tudi na nacionalni RTV in nacionalnem radiu. Hrup in glasnost postajata čedalje bolj izpostavljena vira poškodbe sluha in poklicnih bolezni.

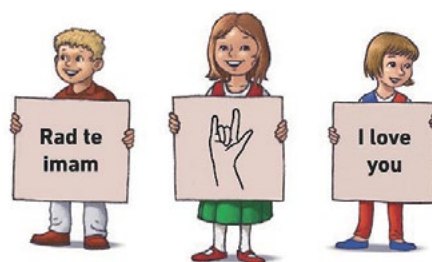
Skupščina ZDGNS

Skupščina ZDGNS se je na obletnico ustavne spremembe in novega 62.a člena ustave sestala na svoji redni letni seji in na njej obravnavala poročila, plane, številne akte in tekoče zadeve. Udeleženci so potrdili poročila, plane in akte ter se seznanili z delovanjem.

10. obletnica razglasitve dneva slovenskega znakovnega jezika:

Mednarodna konferenca inštitutov znakovnih jezikov

Inštitut slovenskega znakovnega jezika ZDGNS ob 10. obletnici razglasitve dneva SZJ organizira mednarodno konferenco inštitutov znakovnih jezikov. Konferenca bo priložnost, da se izmenjajo dobre prakse na področju inštitutov znakovnih jezikov in ponudi prostor vsem tistim državam, ki tega še nimajo, da se s tem seznanijo in dobijo ustrezno podporo.

Slovar SZJ na družbenem omrežju

Slovar slovenskega znakovnega jezika ima aktivno stran na družbenem omrežju Facebook, kjer si lahko ogledate nove kretnje, ki nastajajo in jih razvijajo v skupini za razvoj slovenskega znakovnega jezika, ki deluje na Inštitutu za razvoj SZJ pri Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije. Najdete nas na spletni povezavi www.facebook.com/szjsi.

Nacionalni program za kulturo

Aktualno

Komisija Državnega sveta za izobraževanje, kulturo, znanost, šport in mladino je obravnavala in potrdila resolucijo o nacionalnem programu za kulturo 2024–2031. Resolucija določa javni interes na področju kulture in ključne prioritete na področju investicij. Komisija DS se je najprej seznanila s poročilom za leti 2022 in 2023 na področju kulture. Po besedah predstavnice ministrstva za kulturo Tjaše Pureber se je veliko spremenilo za samozaposlene v kulturi. »Ena izmed ključnih novosti je zagotovo zvišanje bolniškega nadomestila za dolgotrajne bolniške odsotnosti za najbolj bolne samozaposlene, za različna rakava obolenja in druge daljše odsotnosti. V letu 2023 se je to nadomestilo zvišalo za petdeset odstotkov, kar je končno pomenilo,

da samozaposleni v kulturi niso več pod pragom revščine, ko so najbolj potrebni neke zaščite. Ministrstvo je prevzelo tudi plačevanje novega prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje za samozaposlene v kulturi, tako da ni njihovo breme. Ko je ministrstvo ocenilo, kakšne so posledice pandemije covid-19, je ugotovilo, da v ogromnem delu samozaposleni niso mogli delati. Zato je bila ena izmed prvih sprememb v letu 2022 – sredi leta oziroma po poletju – nova uredba o samozaposlenih, ki je upoštevala to nezmožnost dela in ustrezno znižala merila za obnovo statusa, da samozaposleni niso izpadli iz možnosti, da bi imeli pravno podlago za svoje delo. Ko so se zgodile katastrofalne poplave, se je Ministrstvo za kulturo izjemno

hitro odzvalo in je do konca leta zagotovilo temeljni dohodek za samozaposlene, prizadete v poplavah, in po vzoru javnih uslužbencev tudi prvič uvedlo solidarnostni dodatek za samozaposlene.«

Pri seznanjanju z nacionalno resolucijo za kulturo je predsednik komisije Branimir Štrukelj posebej omenil pripombe Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije in Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. »Še enkrat bi rad izpostavil, kar je bilo rečeno v obeh zvezah društev slepih in slabovidnih ter gluhih in naglušnih, tudi tega avtonomnega dopisa državljana Tomaža Grabra, da naj bi resolucija upoštevala dejstvo, da med nami živijo ljudje, ki imajo pri konzumaciji kulture težave z dostopnostjo. Hkrati bi opozoril, da je treba to dostopnost razumeti nekoliko širše, in ne kot tisto 'rampo', ki jo postavimo pred gledališče. Kar se tiče informiranosti, imajo slepi in slabovidni težave s spremljanjem, kaj se sploh

dogaja, ker ne morejo brati časopisov. Rad bi izpostavil tudi dostop do vsebin kulturnih dogodkov, zlasti je za slepe in slabovidne problem spremljanja filmskih, gledaliških predstav, ker Slovenija še ne pozna avdiodeskripcije, ki bi jo želeli imeti, zato da bi lahko vsaj spremljali predstave. Podobno je pri gluhih in naglušnih za druge stvari – npr. za opise v galerijah in tako dalje –, da bi se ta del publike državljanek in državljanov v resoluciji našel kot enakopraven uporabnik teh dobrin.«

Kot je povedal predsednik Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije Matej Žnuderl, je za senzorno ovirane invalide predvsem pomembna dostopnost do informacij. »Mi smo se odzvali na to resolucijo predvsem zaradi težav, ki jih imamo z dostopnostjo do fizičnega okolja. Težko pridemo do nekega kulturnega dogodka ali objekta, ki bi ga morali poiskati. Potem pa pridemo do naslednje težave: kaj je z vsebino videnega oziroma sporočil, ki

Predsednik ZDGNS
Mladen Veršič
in podpredsednica
Jasna Urban

prihajajo skozi oči. Smo večplastno zainteresirani za področje dostopnosti. Kultura je za nas tudi izjemno pomembna, saj je pisava brajica – letos je dvesto let, odkar je bila objavljena – pomenila velik vstop ne samo v izobraževalno sfero, ampak tudi na področje kulture. Za nas je izjemno pomembno področje prevajanja besedil v zvočno ali tipno obliko. Tukaj bi si želeli poseben razvoj aplikacij, ki jih lahko uporabljamo na področju telefonije, računalništva in podobnega ter seveda opisovanja teh sporočil, ki niso tekstualne narave, a je to v naši državi še v povojih. V prihodnosti bi si želeli tudi posebno pozornost za naše knjižnične dejavnosti, kjer poskušamo v dostopno obliko prilagoditi ali spremeniti tiskane medije; najprej poskušamo to s knjigami, manj se zdaj ukvarjamo s periodičnim tiskom. Radi bi prepričali državo in založnike, da bi bili upravičeni do izdelka v taki obliki, da nam ga ne bi bilo treba več obdelovati, to pomeni v wordu ali obliki .pdf. Skoraj vse, kar gre pozneje v tisk, bi nam bilo dostopno. Mi moramo vzeti knjigo, jo skenirati, potem popravljati, videti, koliko točno je skeniranega besedila, kar pomeni, da je 60 % dela, ki ga moramo opravljati, povsem nepotrebne. Upam, da bomo našli skupen jezik na konkretni ravni, ne samo na ravni resolucije.»

Predstavnica ministrstva za kulturo Tjaša Pureber je dejala, da so odzive Zveze društev slepih in slabovidnih skoraj v celoti upoštevali. »Med drugimi na področju knjižnične dejavnosti, specifično smo omenili s koncesijo podprto specialno knjižnico za slepe in slabovidne; predlog o vključitvi govorne sinteze smo vključili v poglavje razvoja o rabi slovenskega jezika, naredili smo ustrezne spremembe pri vlogi kulture pri zmanjševanju neenakosti, pri pretvarjanju poslovnih del, ki so v obliki, dostopni slepim in slabovidnim. Poudarili smo tudi nujnost nekaterih ukrepov, ki bodo podpirali vključevanje ranljivih skupin v umetniško in kulturno ustvarjanje. Kar se tiče ZDGNS, smo upoštevali tudi to, da predlagatelj opozarja na potrebo po bolj eksplicitni navedbi ranljivih skupin. Številni predlogi so se nanašali na sam akcijski načrt, tako da bomo to upoštevali v drugem dokumentu.«

Jasna Urban, podpredsednica Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, je opozorila na nezadostno podnaslavljanje videovsebin, ki je ključno, da gluhi in naglušni lahko dostopajo do informacij.

»Naglušnost med starejšo populacijo narašča. Govorimo tudi o mladih, večinoma so potencialni kandidati za izgubo sluha, ker stalno nosijo slušalke v ušesih, tega je vedno več, zato so podnapisi zelo zelo pomembni za celotno populacijo v Sloveniji, za lažje razumevanje, ker slušni aparat ni tisto, kar vse lahko da. Pri podnapisu je jasno, razločno, zato apeliram, da Ministrstvo za kulturo nameni več sredstev RTV-ju za podnapise. To je večni boj med nami, Ministrstvom za kulturo in RTV-jem, to je zelo nepošteno. Podnapisi so pomembni, da se to čim prej uredi; urejeno je že marsikaj, samo malo več sredstev je treba nameniti RTV-ju, ki je konec koncev državna lastnina, ni zasebna, in bi bilo zelo primerno, ne samo za nas gluhe in naglušne, tudi za Zve-

zo društev slepih in slabovidnih, ker imajo tudi oni to težavo pri vsem tem. Prosim, da se končno nekaj uredi, ogromno je že narejenega, RTV potrebuje samo finančno pomoč. To predolgo traja. Druga zadeva, slovenski znakovni jezik: potrebno je še malo – tudi finančno nameniti malo več sredstev, ker se slovenski znakovni jezik še razvija. Težava je – govorimo še o zgodovini, v preteklosti je bil prepovedan –, da se šele zdaj nekaj let bolj razvija. Na ZDGNS imamo Inštitut za razvoj slovenskega znakovnega jezika, vendar to delajo vsi prostovoljno, to delajo naši gluhi. Tu je potrebno malo več finančne podpore, jim dati neko nagrado za opravljeno delo. Kljub temu da je zaščiten z ustavo 62a, je treba znakovni jezik dodatno še bolj zaščititi, ker je čudovit, redek in je naš. Je slovenski, ni neki tuji jezik; za sliščečo populacijo je morda tuji jezik, ampak ni, je slovenski jezik, zato je treba nekaj narediti, ga torej finančno podpreti. Šole bodo dobile jezik kot dodatni jezik in je treba tukaj nekaj narediti. Mi na ZDGNS smo vedno nekako na koncu. Zakaj? Namenite ranljivim skupinam malo več sredstev, tudi mi smo ljudje, smo enakopravni vsem vam. Za vse drugo je denar, za nas ga ni, to ni pošteno.«

Po besedah predstavnice ministrstva za kulturo je bila ta zahteva upoštevana, saj naj bi bilo z akcijskim načrtom predvideno več sredstev za podnaslavljanje. Jasna Urban pa je opozorila še na pomanjkljiv dostop do gledališke kulture za gluhe in naglušne.

»Rada bi povedala, da smo gluhi in naglušni zelo veliki ljubitelji gledališča. Pred časom smo imeli tudi gledališke predstave skupaj z gledališči, ki jih imamo v Sloveniji, imeli smo tudi tolmače; to je bilo v sklopu banke, takrat je bil še gospod Pahor in so bili neki podpisi. To je velik finančni zalogaj in ZDGNS ne more sama tega vsega financirati. Mi želimo iti v gledališče, med gluhi je že od nekdaj želja,

da se izvajajo gledališke igre in ogledi predstav. V gledališčih bi moralo Ministrstvo za kulturo urediti indukcijsko zanko, čeprav so zdaj tudi drugačne zanke, in poskrbeti za gledališkega tolmača. Tolmače mora zveza sama plačati. Zelo bi bilo smiselno, da se tudi o tem razmisli, kaj in kako, da dobimo malo več finančnih sredstev. Mi delujemo na razpisih; na razpis vam moramo poslati svoje želje, vendar je to, kar dobimo, absolutno premalo, to je treba malo dvigniti. Če se že gremo kulturo, tudi mi bi radi imeli to kulturo, kot je gledališče, in da bi bili enakopravni vsem; zakaj bi se izvajala diskriminacija – nekateri imajo, drugi pa nimajo. Tu je spet ta dostopnost, ki je zelo pomembna, govorim v vseh pogledih, za vse ranljive skupine. Kot sem že povedala, enakopravni smo vam, nismo ne več in ne manj, smo ljudje, že tu je bistvo kulture, biti človek.«

Sicer pa je v resoluciji zapisano, da ministrstvo razvija ukrepe za kakovostno vključevanje v kulturno življenje ter program za večjo socialno vključenost in boljšo zaposljivost tudi invalidov. Na področju medijev pa naj bi bile posebne podpore deležne vsebine, prilagojene za gluhe in naglušne ter slepe in slabovidne.

Stavka na upravnih enotah

Vsaka stavka je povsem legitimna pravica vseh zaposlenih in sam osebno zagotovo podpiram vsak boj delavcev za pripadajoče pravice ob vsem spoštovanju potreb državljanov in še posebej potreb vseh invalidov, ki nujno potrebujejo tudi storitve upravnih enot po vsej Sloveniji.

Berem osupljiv članek o tem, da se pred upravnimi enotami že sredi noči zbirajo državljani in zjutraj sprintajo za čim boljši položaj v čakalni vrsti pred okenci upravne enote.

Berem tudi vse druge članke, ampak nikjer nisem prebral niti enega pomembnega dejstva, da invalidi zaradi ovir ne morejo sprintati za najboljše položaje v čakalnih vrstah, še posebej ne tam, kjer upravna enota sploh ni dostopna ne gibalno ne senzorno oviranim invalidom, na kar že kar nekaj časa resno opozarjata tako Varuh človekovih pravic kot tudi Zagovornik načela enakosti v RS.

Razumem potrebe vseh prikrajšanih, ki potrebujejo storitve na upravnih enotah, razu-

mem pa tudi potrebe vseh invalidov, ki jim odločba UE pomeni tudi pravico do tehničnega pripomočka; ta je osnova za dostopnost do okolja in predvsem dostopnost do pomembnih informacij ter osnovni pogoj do enakopravnega vključevanja v socialno okolje, ne nazadnje tudi dostopnost do izobraževanja in enakopravno vključevanje do vseh življenjsko pomembnih aktivnosti bodisi v domačem okolju ali v ustanovah.

Nedavno se je zgodila zdravniška stavka, ki je prav invalide postavila v popolnoma nemogoč položaj, saj jim je stavka onemogočila podaljšanje vozniškega izpita, kar je povzročilo resne težave pri ohranitvi njihovega delovnega razmerja, dostopnosti do opravljanja dela in tudi do enakovrednega vključevanja v produktivno socialno okolje, kar je bila resnično sramota za socialno državo.

Zdaj tudi ta stavka na upravnih enotah postavlja invalide v povsem nemogoč, da ne rečem diskriminatoren položaj, saj jim onemogoča dostopnost do tehničnih pripomočkov in s tem eklatantno krši vse pravice invalidov, ki so zelo jasno zapisane v mednarodni Konvenciji o pravicah invalidov, ki jo je Republika Slovenija ratificirala med prvimi državami v EU že davnega leta 2008.

Očitno je tudi ta mednarodna Konvencija OZN o pravicah invalidov le še črka na papirju, ki v praksi, kot kaže, nima nobene veljave, kar je res sramota za socialno državo. Zato resno pozivam vse odločevalce, pogajalce, vlado, ministrstva in vse druge, naj vsaj invalidom omogoči neko osnovno dostojanstvo in prioriteto pri uveljavljanju vsaj osnovnih človekovih pravic do dostopnosti.

Okrogla miza ZDGNS: Izzivi hrupa in glasnosti

Hrup ni le neprijeten zvok, ampak je postal neločljiv del našega vsakdana. Vendar se le redko zavedamo, kako resno vpliva na naše zdravje. Svetovna zdravstvena organizacija ocenjuje, da vsak tretji prebivalec Evrope trpi zaradi škodljivih posledic čezmernega hrupa. Prav zaradi vse večje izpostavljenosti hrupu, tako na odprtem kot v zaprtih prostorih, je Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije organizirala okroglo mizo z naslovom Izzivi hrupa in glasnosti, kjer so strokovnjaki z različnih področij govorili tudi o učinkovitih rešitvah za sodobno epidemijo hrupa. Dr. Nina Božanič Urbančič z Medi-

cinske fakultete Univerze v Ljubljani ob tem opozarja:

»Sam hrup negativno vpliva na čutnice v notranjem ušesu, saj od mreže živci, ki prevajajo zvočne signale. Na različne načine uničuje naše notranje uho. Po drugi strani vemo, da lahko zaradi hrupa pride do krčenja žil, tako da lahko slabo učinkuje na celotno telo. Prvi kazalnik prekomerne izpostavljenosti hrupu je dvig praga sluha – začasna zamašenost ušes oziroma začasna slaboslišnost, ki nastane kot posledica izpostavljenosti hrupu. To lahko spremlja tudi tinitus. Tinitus, šumenje in

Aktivnosti Zveze

piskanje v ušesih so prav tako zgodnji znak prekomerne izpostavljenosti hrupu.»

Dr. Marjeta Recek z Ministrstva za zdravje je povedala, da je čezmeren hrup izziv za javno zdravje.

»Vpliva lahko na več vidikov: razen na poslabšanje sluha lahko vpliva tudi na žile in povečanje srčno-žilnih bolezni, motenj spanja, stresa in posledično tudi duševnih motenj.»

Najhrupnejša okolja v mestih so predvsem prometno obremenjena območja. Cestni promet, železnice in letališča so glavni viri hrupa, ki neprekinjeno motijo naše življenje. V Ljubljani so najhrupnejša območja v bližini glavnih cestnih vozlišč, železniških prog in letališča. Tudi mestna središča so velik izziv za obvladovanje hrupa.

Oblikovalec zvoka Janez Križaj iz Društva za eno glasbo je povedal, da že leta opozarjajo na pomanjkanje tišine. »Vse ulice so ozvočne. V stari Ljubljani imamo nekaj sto zvočnikov na ulicah. Že sprehod od Zmajskega mosta do Trnovega nas popelje skozi zvočno brozgo stoterih zvočnikov, slišimo dve, tri glasbe naenkrat.»

Podobnega mnenja je tudi Mitja Prezelj iz združenja organizatorjev koncertov (KOS-GIZ).

»Hrup je ena izmed epidemij današnjega časa, s tem se vsi soočamo. Ničesar ne moremo narediti. Ušesa so eden izmed tistih organov, ki jih ne moremo zapreti. Hrupu ne moremo uiti. To je stvar, ki je potrebna regulacije – z zakoni, obveščanjem, ozaveščanjem ljudi in podobnimi dogodki, kot je tale današnji. Naj-

večji problem pri koncertih je, da nimamo koncertnih dvoran, nimamo arhitekture, prilagojene koncertom. Koncerti so v športnih dvoranah, ki so akustično neprimerne.«

Hrup pa ni zgolj problem prometa ali mestnih središč. Velika težava epidemije hrupa so tudi koncertna prizorišča in glasbeni dogodki, ki pomenijo poseben izziv. Zvočne ravni na koncertih in glasbenih dogodkih lahko presegajo 100 decibelov, kar je bistveno nad mejo, ki je varna za naša ušesa, opozarja Boštjan Simon iz Zavoda Tinitus.

»Če si glasbenik, se izpostavljenost hrupu začne že zelo zgodaj, v glasbeni šoli. Že v glasbenih šolah imamo predavanja, na katerih predstavimo različne načine, kako se izognemo preveliki izpostavljenosti hrupu oziroma kako to izpostavljenost omejimo. Če ni možnosti, da bi omejili zvočne emisije, naj se zameji vsaj transmisija oziroma naj se pravilno akustično opremijo prostori.«

Sekretar Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Matjaž Juhart je spomnil, da zveza že vrsto let opozarja pristojne, *»da je treba prilagoditi systemske rešitve in morda začeti izvajati tudi ustrezne sankcije. Po drugi strani pa si želimo, da bi osebe, ki so na delovnih mestih ali ki so soočene s hrupom, posredovale pritožbe na ustrezne organe. Tako bomo tudi mi lažje poiskali rešitve.«*

Ključnega pomena je, da se kot družba zavedamo težav, ki nam jih lahko povzroči čezmerna izpostavljenost hrupu in glasni glasbi. Tveganje za izgubo sluha, tinitus, motnje spanja, duševne stiske – to je le nekaj posledic hrupa, ki lahko vpliva tudi na naš srčno-žilni sistem. Zato je skrajni čas, da se vsi, vsak po svojih najboljših močeh, zavzemamo za omejevanje hrupa v okolju.

Želim, da me razumete

Zveza društev gluhih in naglušnih je konec maja pripravila seminar z naslovom Želim, da me razumete – Ovire pri komunikaciji z osebami z izgubo sluha v socialnem delu. Potekal je v prostorih Zveze, namenjen pa je bil predvsem zaposlenim na področju socialnega varstva, ki se pri delu srečujejo z osebami z izgubo sluha. Med njimi so osebe, ki za sporazumevanje uporabljajo slovenski znakovni jezik, osebe, ki uporabljajo slušni aparat ali polžev vsadek, in osebe, ki si pri sporazumevanju pomagajo le z odgledovanjem (branjem z ustnic). Sekretar ZDGNS Matjaž Juhart je poudaril pomen vzpostavljanja odnosov.

»V osnovi je človek fizično, duševno in tudi duhovno bitje in ima v svojem sistemu vgrajene potrebe, ki jih lahko zadovoljuje le tako, da je v odnosu z drugimi ljudmi. In za odnos z drugimi ljudmi človek potrebuje skupni jezik. Z jezikom v odnosih zadovoljuje potrebe po

kompetentnosti, zabavi, ljubezni, svobodi in tako naprej. Osebe z izgubo sluha se težje vključujejo v te odnose in svoje odnose težje zadovoljujejo. Seveda lahko odnose zgradimo na zdrav način, z zdravimi odnosi, ali pa na nezdrav način, kot so lahko droge, deloholizem, neki motilci, kot so družbena omrežja, televizija in internet in tako naprej, ali pa smo celo brez odnosa. Moramo biti pozorni na to, da je prva naravna reakcija oseb, ki se soočajo z izgubo sluha, umik iz okolja, umik iz socialnih odnosov, kar pa takoj pusti posledice na duševnem zdravju.«

Osnovni namen seminarja je bilo obveščanje o ustreznem sporazumevanju in obravnavi oseb, ki se srečujejo s tovrstnimi težavami. Udeleženci so dobili uvid v svet oseb z izgubo sluha, ki so ga, vsak s svojega zornega kota, predstavili strokovnjaki in gluhi. Strokovni delavec ZDGNS Anton Petrič je udeležencem

Aktivnosti zveze

predstavil izzive gluhih in naglušnih ter njihove pravice.

»Na predavanju sem pojasnjeval, s kakšnimi problemi se spoprijemajo gluhi v vsakdanjem

življenju, izobraževanju, pri zaposlovanju in tudi pri urejanju svojih osnovnih pravic. Podal sem informacije, kakšne pravice imamo gluhi na vseh ravneh življenja. Povedal sem, da imajo otroci pravico do zagotovitve razvršča-

nja otrok s posebnimi potrebami, predstavil pa sem tudi oba pravilnika, ki urejata možnost pomoči gluhim otrokom v osnovni in srednji šoli; enako je tudi za študente na univerzah. Omenil sem tudi urejanje pravic v Zakonu o izenačevanju možnosti invalidov, se pravi, to je nakup tehničnih pripomočkov in delovanje klicnega centra, ki je vedno dosegljiv gluhim, ko potrebujejo informacije ali si želijo urediti svoje opravke.«

Darja Pajk pa je kot delovna terapevtka predstavila svoje osebne izkušnje.

»Moje današnje predavanje z naslovom Izzivi izgube sluha v odrasli dobi se je nanašalo

predvsem na doživljanje izgube sluha med odrasčanjem in vpliv te izgube sluha konkretno name kot osebo in kako je izguba sluha vplivala tudi na moje bližnje okolje, torej na moje domače, otroke, partnerja in na sodelavce v službi. Izjemnega pomena pa se mi zdi tudi organiziranje izobraževanj, tako da pridejo strokovni delavci iz različnih služb in se srečujejo z osebami z izgubo sluha in nadgrajujejo svoje znanje s tega področja.«

Gluhi in težko naglušni spadajo med bolj materialno prikrajšane in socialno izključene ljudi. Njihove potrebe so prav zaradi komunikacijskih ovir, s katerimi se srečujejo, pogosto nerazumljene in spregledane.

Načrtovani obisk gluhih in naglušnih študentov ameriške univerze

Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije sta obiskala predstavnika Inštituta za tehnologijo Rochester (Rochester Institute of Technology) iz ameriške zvezne države New York. Gre za eno izmed redkih univerz, katere študijski programi so prilagojeni za gluhe in naglušne študente. Inštitut ima poleg glavnega kampusa v Rochestru v New Yorku mednarodne kampuse na Kitajskem, Hrvaškem, Kosovu in v Dubaju. Z več kot dvajset tisoč študenti in več kot 145 tisoč diplomanti spodbuja napredek v panogah in gluhih skupnostih po vsem svetu. Allen Colin, ki je tudi nekdanji predsednik Svetovne zveze gluhih, in Ivona Divič sta predstavila projekt univerze, ki bo prihodnje leto na Balkan pripeljal okoli dvajset gluhih študentov z vsega sveta.

»Program se imenuje *Evropska kultura gluhih*. Načrtujemo, da bomo v prihodnjem letu

v Evropo povabili 20 študentov iz Amerike. Najprej se bodo za tri tedne nastanili v Zagrebu na Hrvaškem. Nato bomo šli skupaj v Srbijo, potem pa še v Budimpešto na Madžarskem, da pridobimo nekaj informacij. Nazadnje bomo pripotovali sem, v Ljubljano, zato sva prišla sem, da predstavim projekt in da se uradno dogovorimo o načrtu za prihodnje le-

Aktivnosti zveze

Ivona Divić

to. Kakšne informacije naj bi študenti dobili? Informacije o kulturi gluhih, ki je v vsaki evropski državi drugačna – ni kot v Ameriki, kjer imajo drugačne zakone, zgodovino, vse je drugače.«

Colin Allen

Colin Allen iz Inštituta za tehnologijo Rochester (RIT) je pojasnil pomen obiska.

»Projekt se osredotoča na to, da ima RIT različne programe za obisk držav po svetu, saj želijo študentje več izvedeti o njih. Novi program je namenjen gluhim, naglušnim in sliščim ter temu, da obvladajo ameriški znakovni jezik in da skupaj z njimi predstavimo Evropo, da spoznajo tukajšnjo kulturo gluhih, izobraževanje gluhih, zakone in podobno. Najprej se bodo za tri tedne nastanili na Hrvaškem, in ko bodo pridobili vse te informacije, jih čaka še potovanje v Slovenijo. V Sloveniji imate močno zgodovino, vezano na skupnost gluhih, jezik, zakone, in tako bi lahko ameriškim gostom predstavili vse o Sloveniji.«

Sekretar ZDGNS Matjaž Juhart je dejal, da se veseli sodelovanja z inštitutom, obenem pa so gostoma predstavili tudi aktivnosti ZDGNS.

»Poleg Zveze smo predstavili tudi enega izmed največjih projektov tega leta, in sicer mednarodno konferenco inštitutov znakovnih jezikov. Nad temi informacijami so bili izredno navdušeni. Takoj smo se povezali, takoj so nas povezali tudi z vsemi sorodnimi ustanovami, ki imajo v svojih državah inštitute znakovnih jezikov, in napovedali tudi svojo aktivno udeležbo na tej konferenci. Seveda si želimo, da bo to mednarodno konferenco, ki sta jo že potrdili Svetovna in Evropska zveza gluhih, potrdil tudi Inštitut za tehnologijo Rochester, vse v želji, da ta konferenca rodi tudi prvo mednarodno organizacijo inštitutov znakovnih jezikov ne samo v Evropi, temveč tudi v svetu.«

Mednarodna konferenca inštitutov znakovnih jezikov bo potekala sredi novembra v Ljubljani, njen namen pa je predvsem utrditi in opolnomočiti nacionalne znakovne jezike, tudi z ustanovitvijo mednarodne organizacije.

Pogovorne skupine na Zoomu za osebe s tinitusom

V letu 2023 so se osebe s tinitusom redno mesečno sestajale na srečanjih pogovornih skupin, na katerih so si udeleženci izmenjavali izkušnje, delili tehnike za obvladovanje simptomov in pridobivali strokovne informacije od gostujočih strokovnjakov. Srečanja so potekala prek spletne platforme Zoom, sproščeno vzdušje pa je omogočalo medsebojno podporo in občutek skupnosti.

Udeleženci so pogosto razkrivali osebne zgodbe in vzroke za pojav tinitusa, kot so hrup, stres, bolezni in medicinski posegi. De-

ljenje zgodb je pripomoglo k boljšemu razumevanju in sprejemanju lastnih težav. Poleg tega so udeleženci priporočali različne tehnike za obvladovanje tinitusa, kot so uporaba zvokov za maskiranje, vedenjsko-kognitivne tehnike, skrb zase in sproščanje. Nekateri so našli olajšanje v poslušanju tihe glasbe ali zvokov narave, drugi pa so poudarili pomen pozitivnega razmišljanja in dnevnih rutin za zmanjšanje stresa.

Skupina je večkrat gostila strokovnjake, kot je asist. dr. Nina Božanič Urbančič, dr. med.,

POGOVORNA SKUPINA ZA OSEBE S TINITUSOM

Tinitus je šumenje, piskanje, ropotanje in ostali različni zvoki, ki jih oseba sliši na enem ali obeh ušesih. Zvoki lahko po določenem času izginejo, lahko pa so stalno prisotni in zato lahko močno vplivajo na kvaliteto življenja (npr. slabši spanec, utrujenost, nezbranost, tesnoba.)

SKUPINA POTEKA:

VSAK 2. ČETRTEK V MESECU | **OB 18. URI** | **SREČANJA POTEKAJO PREKO SPLETA (ZOOM)**

Namen skupine:

- Pogovor
- izmenjava izkušenj
- pridobivanje in izmenjava informacij
- Lažanje težav
- Medsebojna podpora
- Pomoč in sodelovanje

Srečanja vodi **Gregor Jenko, psiholog**

UDELEŽBA NA SKUPINI JE BREZPLAČNA. SKUPINA JE PODPRTA S PODNASLAVLJANDEM.

V SKUPINO POVABIMO TUDI STROKOVNJAKE, KI DELUJEJO NA PODROČJU TINITUSA.

Za več informacij smo vam na voljo na: reha.center@zveza-gns.si

RehaCenter Sluh
Drobnikova 24
1000 Ljubljana

RehaCenter Sluh

ZVEZA DRUŠTEV
GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE

spec. ORL, ki je odgovarjala na vprašanja udeležencev in delila strokovno znanje o tinitusu ter različnih pristopih za njegovo obvladovanje. Poudarjen je bil pomen vedenjsko-kognitivnega zdravljenja in razumevanje tinitusa kot nevrološke motnje.

Pogovorne skupine so bile marsikomu v pomembno čustveno podporo, kar je številnim

udeležencem pomagalo pri sprejemanju in obvladovanju tinitusa. Udeleženci so večkrat poudarili, da jim skupina daje občutek pripadnosti in razumevanja, kar je ključnega pomena za obvladovanje te težave.

Pogovorne skupine za osebe s tinitusom so v letu 2023 uspešno izvajale svojo nalogo zagotavljanja podpore in informacij udeležencem, zato jih uspešno izvajamo tudi v letu 2024. Skupine so pripomogle k izboljšanju kakovosti življenja, nudile čustveno oporo in delile koristne informacije o obvladovanju tinitusa. Priporočamo nadaljnje vključevanje strokovnjakov in širjenje programa »Skrb zase«.

Srečanj so se udeleževali številni posamezniki, ki so s svojimi izkušnjami in podporo bogatili skupine. Skupine so bile heterogene in vključujoče, kar je prispevalo k bogati izmenjavi izkušenj in podpore.

Če se spoprijemate s tinitusom in bi želeli obiskovati pogovorne skupine za osebe s tinitusom prek Zooma, vabljeni, da nam pišete po elektronski pošti: teja.pahor.moder@zveza.gns.si.

ODKRIJTE NOVO APLIKACIJO SPLETNE^{TV}, ki jo lahko s QR-kodo naložite na telefon.

Če se spletna stran za nalaganje ne odpre, lahko aplikacijo na operacijski sistem Android naložite tako, da v trgovini Google Play v iskalnik vtipkate Spletna TV, poiščete naš logotip in aplikacijo namestite na telefon. Mobilna aplikacija Spletna TV omogoča ogled in poslušanje oddaj in prispevkov ter pregledovanje novic na portalu www.spletnatv.si.

25 let Tihih stopinj: navdihujoče gledališče v znakovnem jeziku

Gledališka skupina gluhih in naglušnih igralcev Tihe stopinje letos praznuje častitljivih 25 let delovanja. Ob tej posebni priložnosti so na odrske deske ljubljanskega SiTi Teatra povabili zagrebško umetniško in gledališko skupino gluhih Dlan. Po ogledu vesele predstave Žalostni klovn so se nekdanji in sedanji igralci ter vsi, ki so tesno povezani z gledališko skupino Tihe stopinje, spominjali najlepših trenutkov z odrskih desk. Anton Petrič iz ZDGN je na skupino Tihe stopinje zelo ponosen.

»Delujejo že dolga leta, tako doma kot v tujini, za sabo imajo velik nabor gledaliških predstav, ki imajo zelo bogato scenografijo, kostumografijo, zgodbe so bile prenesene iz znanih besedil, znanih romanov, knjižnih uspešnic in so bile potem predelane v zgodbo, ki je bila razumljiva gluhih in naglušnim. V mednarodnem prostoru je skupina dosegla slavo, dobivala je tudi prestižne gledališke nagrade na znanih gledaliških festivalih v tujini, na Slovaškem, na Češkem; na Švedskem jo je kot uspešno gledališko skupino sprejela švedska kraljica Silvija. Navdaja me z velikim pono-

som, da imamo tako prepoznavno gledališko skupino, ki je nekakšen frontman kulture gluhih v Sloveniji.«

Predsednik DGN Severne Primorske je na odrske deske stopil pred dobrimi 20 leti.

»Začel sem, ko je ZDGN leta 2003 organizirala mednarodni dan gluhih. Takrat sem se prvič pridružil gledališki skupini oz. tam nastopil. Takrat so me videli in naslednje leto so me povabili, če bi želel sodelovati s skupino Tihe stopinje. Takrat sem se jim potem pridružil in

Kultura

nastopal v Kleopatri. Vsega skupaj sem potem z njimi nastopal devet let, potem pa sem se začasno umaknil, ker sem prevzel funkcijo predsednika društva. Ampak spomini so res zelo lepi! Pomembno je, da gojimo kulturo gluhih, ker to ostane, in tudi, da pokažemo znakovni jezik ter se starejši in mlajši povežemo med seboj. Sicer pa je bilo res zelo lepo, lepi spomini!»

Pred predstavo so si sedanji in tudi nekdanji nastopajoči ogledali kratke izseke iz petindvajsetih predstav, ki so jih na odru uprizorile Tihe stopinje. Marsikdo se je ob tem spomnil svojih prvih korakov v gledališkem svetu in tudi svojih najljubših vlog in pripetljajev, ki jih še danes pospremiijo z vedrimi nasmehi. Bilo je veliko zabavnih dogodkov, je povedal igralec Sašo Letonja.

»Teh zgodb je veliko, veliko napak, ogromno! Ampak na srečo gledalci tega niti niso opazili, ker smo znali nekako zvoziti, tudi če je prišlo do napačnega besedila. Moral bi recimo

nastopati jaz, a je nekdo drug šel na oder ali pa ni in smo zamenjali – hitro se je bilo treba preobleči! Potem smo komu drugemu pomagali, da se je hitro oblekel in šel na oder. V zadržju je velikokrat živčna vojna in hitimo: 'Kaj zdaj? Kdo je zdaj?' Velikokrat kaj izpustimo in prehitimo vrstni red. Te napake so sicer smešne in lahko bi tri dni govoril o tem!»

Zgodovina gledališke skupine sega že v daljno leto 1936, ko so na odru uprizorili prvo predstavo v znakovnem jeziku z naslovom Oče. V Sloveniji je imela kar osem ponovitev. Nastopali so tudi v Zagrebu. Z začetkom druge svetovne vojne je skupina zamrla. Obudili so jo šele po vojni, ko so s krajšimi folklornimi nastopi poskušali znova oživiti predstave v znakovnem jeziku. Gledališče je blizu tudi vizualnemu umetniku Nikolaju Voglu.

»Rad hodim v gledališče, ker so igre prilagojene nam, ker so v znakovnem jeziku, da vidim tudi, kako gluhi igrajo, nastopajo, kako 'barvajo' znakovni jezik, in da vidim tudi scenografi-

jo, kostumografijo. Sem slikar in mi je umetnost na splošno blizu in všeč. Gledam prostor, kako igralci izstopajo v prostoru. To me navdušuje.»

Gledališka skupina gluhih je bila v postavi, kot jo poznamo danes, oblikovana šele leta 1999 – prva predstava Lepotica in zver pa je s premiero istega leta zaživela v Španskih borcih v Ljubljani. Anton Petrič se je skupini pridružil leta 2004, se pa spomni, kako je bila skupina ustanovljena.

»To je bila ideja nekdanje učiteljice na Zavodu za gluhe in naglušne Ljubljana, ki je bila velika ljubiteljica gledališča, gledališke igre. To je bila gospa Veronika Gaber. Dala je pobudo, da se gluhi združijo v skupino, se ukvarjajo z gledališko dejavnostjo in predstavijo kulturo gluhih navzven. V tistem obdobju je potem pripeljala znanega režiserja z Dunaja, to je bil Gabriel Fernandez, in z našo skupino je sodeloval približno dve leti. Predal nam je dosti znanja in gledališke tehnike, da smo lahko sami nadaljevali delo. Kasneje se je pridružila češka režiserka Lada Lištvanova, zdaj poročena Orešnik. Lada je motor te gledališke skupine. Z različnimi oblikami vizualnih predstavitev, pantomime, različnimi oblikami gledaliških predstav je ogromno pripomogla k razvijanju gledališke igre in zavezala se je, da bo vsako leto pripravila vsaj eno gledališko predstavo za gluhe. In res vsako leto pripravi samostojno predstavo in pritegne množico gluhih gledalcev.»

Kljub mednarodni prepoznavnosti skupine se ta doslej še ni vključila v redne abonmaje slovenskih gledališč. Režiserka Tihih stopinj Lada Orešnik si želi, da bi vzpostavili profesionalno gledališče, kakršna so drugje v Evropi. Obenem vabi vse z gledališko žilico, da se jim pridružijo.

»Že 25 let delujemo, imamo veliko izkušenj in bi bilo zelo dobro, da bi bili vključeni v kakšen abonma, da bi se predstavili tudi slišči javnosti, da smo tudi gluhi sposobni, nastopamo v znakovnem jeziku, predstavljamo pa tudi kulturo gluhih, in to je naša velika želja.

Abonma v znakovnem jeziku, da bi bila ta predstava vključena, bi bil super. Ne bi bilo nobenih težav, saj je prisoten tudi tolmač in tudi slišči bi videli, kako gluhi nastopamo, kako delujemo, videli bi znakovni jezik. Želeli bi enakovredno predstaviti svet gluhih svetu sliščih.»

Anton Petrič pa je dodal, da se na ZDGNS trudijo, da bi skupino Tihe stopinje umestili v programe gledališč v Sloveniji.

»Še vedno imam občutek, da obstaja nekakšen predsodek pred gluhihimi. Nimajo jasne predstave, kako bi lahko nastopili pred sliščim občinstvom, čeprav imajo s tem že dolgotletne izkušnje, recimo z otroškimi predstavami, v šolah. In tako bi bilo treba še prebiti led, da bi lahko nastopali pred sliščim občinstvom. Trudimo se in upamo, da nam bo to enkrat uspelo, da bomo v bližnji prihodnosti na programe kakšnega gledališča v Sloveniji uvrstili tudi naše predstave.»

Gledališke igre v znakovnem jeziku združujejo tako slišče kot gluhe obiskovalce. Slišči v svet gluhih vstopajo s pomočjo tolmačev, gluhi pa s svojim gledališčem sporočajo, da ima znakovni jezik poseben umetniški izraz.

V 25 letih kar 25 predstav gledališke skupine Tihe stopinje

Gledališka skupina Tihe stopinje je v častljivih 25 letih uprizorila kar 25 predstav. Ob tej lepi obletnici so junija gluhi in naglušni igralci pred navdušenimi gledalci v ljubljanskem SiTi Teatru uprizorili predstavo Čarovniški proces. V njej je bilo slišati vprašanje So bile res krive ženske?, saj je režiserka Lada Orešnik v ospredje postavila težko zgodbo žensk, ki so jih po krivem obtožili čarovništva. Zaigrali so

jo gluhi in naglušni igralci gledališke skupine Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Tihe stopinje, katere posebnost je, da slovenskemu znakovnemu jeziku že 25 let namenja glavno vlogo v njihovih igrah in tako približuje gledališko kulturo gluhim in naglušnim. Režiserka Lada Orešnik je povedala, da je vsebino za predstavo izbrala zaradi skrite ljubezni Veronike Deseniške.

»Tako lahko tudi gluhi in naglušni spoznajo to vsebino. Na koncu, ko so čarovniški procesi, od 14. do 17. stoletja, je Marija Češarek umrla oziroma so jo sežgali na gmadi. Sporočilo te predstave je, da so ljudje včasih ljubosumni. Ali če kak dojenček umre ali so slabi pridelki na njivi, so včasih mislili, da so to naredile čarovnice. Pa tudi, kako veliko je opravljanja, nevoščljivosti. A to pač pomeni, da čarovnice ne obstajajo. Čarovnice se trudijo, želijo pomagati ljudem, delajo različna zdravila. In v

predstavi bomo videli, kako so plesale in kako je bilo to groza.«

Nemoč žensk tistega časa in krivico, ki se jim je godila, so nastopajoči uprizorili z igro in plesom ter tako gledalce popeljali v takratni temačni svet preganja čarovnic. V eni izmed glavnih vlog je nastopil igralec Sašo Letonja.

»Igram vlogo grofa Friderika, ki se je zaljubil v lepo žensko Veroniko. Na žalost moj oče ni

podprl najine ljubezni in poroke, zato je prišlo do zmešnjave in naju je obtožil čarovništva.«

Klara Pavšič je tokrat nastopala prvič.

»Danes sem prvič nastopala in je bilo malo težko, ker nisem vedela, ali mi bo uspelo ali ne. Pomembno je dobro pokazati mimiko. Čeprav to veliko uporabljam pri komunikaciji z gluhi mi, je res drugače izražati mimiko na predstavi kot pri komunikaciji z gluhi mi.«

Igralka Lucia Ramallo pa je tokrat prvič zgolj kretala.

»Igram vlogo Marine, zadnje ženske v Sloveniji, ki so jo obtožili čarovništva. Danes sem prvič kretala in ob tem nisem govorila. Sem pa zelo vesela, da smo uprizorili tako igro, ker se je čarovništvo tukaj na srečo že končalo. Ampak dandanes je še vedno aktualno v Burkina Fasu. Tam so ženske še vedno obtožene čarovništva. Če je ženska stara več kot 50 let, jo že imajo za čarovnico. Ali če ji umre mož, večkrat trdijo, da je čarovnica, zato da lahko drugi podedujejo stvari, ki bi pripadale njej. In ko te ženske obtožijo čarovništva, jih odženejo od doma, ostanejo brez strehe, hrane, brez vsega in je cela drama. Tako je to še vedno aktualna tema.«

Za scenografijo je poskrbela Jelena Bolšedonova.

»Moja vloga je priprava scenografije. Seveda sem bila ves čas povezana z režiserko, ki mi je tudi povedala, kakšna je tema, kakšne so njene sanje, in po pogovoru z njo sem imela dve možnosti. Najprej je bilo treba urediti material, papir, različne stvari. Druga stvar pa je pomenila projekcija, slike. Mislim, da je bil zame najtežji ples. Ker gluhi pač ne slišimo. Nekate-

ri nosimo slušni aparat in s pomočjo aparata seveda dobimo ritem, kar pomeni, da potrebujemo več vaje. Gluhi igralci smo se vživeli v svojo vlogo in smo se na pamet naučili besedilo. Mislim, da je bilo najtežje pri glasbi, tukaj potrebujemo več časa.«

Dramaturginja je bila Tina Strel, ki s skupino Tihе stopinje sodeluje že vrsto let.

»Letos že drugič delam kot dramaturginja. To pomeni, da tekst, ki je seveda v slovenskem jeziku, priredim za gluhe, tudi v znakovni jezik, kar je seveda za občinstvo, v katerem so gluhi in naglušni, da jim bo razumljivo. Besedilo priredim tudi za gluhe igralce, ki nastopajo, da jim je lažje, da si lažje zapomnijo, kar povejo.«

Močna zgodba, ki so jo nastopajoči odlično zaigrali, je tudi letos navdušila polno dvorano gledalcev. Predstava Čarovniški proces in druženje po njej ob 25. obletnici ustanovitve Tihih stopinj je bila tudi priložnost, da so se lahko nekdanji in sedanji igralci spominjali bogate zapuščine vrhunskih predstav ter najlepših trenutkov z odrskih desk. Gledališke predstave vsekakor povezujejo in vodijo v svet umetnosti, kjer znakovni jezik živi in se bogati.

Bruno Glas, svetovni mladinski prvak v hitropoteznem šahu gluhih in naglušnih

V Beogradu je od 25. junija do 5. julija potekalo svetovno prvenstvo gluhih v šahu. Med svetovnimi gluhihimi šahovskimi mojstri sta bila tudi slovenska šahista, 41-letni Andrej Štrucl, ki se je med člani v zelo močni konkurenci in s številnimi šahovskimi mojstri uvrstil na 36. mesto, in komaj 15-letni Bruno Glas, ki je dosegel naslov mladinskega prvaka v hitropoteznem šahu in drugo mesto v klasičnem šahu.

Bruno trenira v Šahovskem klubu Kostak Krško. Leta 2021 se je včlanil v Društvo gluhih in naglušnih Posavja Krško. Lani in letos je na državnem prvenstvu gluhih v šahu osvojil naslov državnega prvaka. V Beogradu je tekmoval v mladinski konkurenci in v hitropoteznem šahu v skupni kategoriji. Še pred tekmovanjem je povedal, da je začel igrati pri šestih letih, potem ko mu je oče pokazal pravila igre. Prijavil

se je v klub, tam pa ga je sprejel trener Hilmija Ahmatović. Njegov varovanec se spominja:

Slovenska šahovska odprava na svetovnem prvenstvu gluhih in naglušnih v šahu Beograd 2024

»Ko sem se prijavil v klub, je takoj ugotovil, da sem nadarjen, in kmalu sva začela trenirati. Zdaj imam še nekaj drugih mentorjev, ampak Hilmija me vedno spremlja na poti in me motivira, da zmagam v še kakšni partiji. Šah rad igram, ker v njem najdem taktiko ali strategijo, ki me tudi navdušuje, da lahko razmišljam in vidim veliko potez naprej, pa tudi, da lahko dobim kakšno medaljo ali pokal. Šah mi zelo pomaga v šoli, mislim, da sem zato pametnejši. Pomaga mi pri razmišljanju in tudi pri socialnih odnosih – na turnirjih sem dobil veliko prijateljev. Tako da mi je zelo všeč, da igram šah.«

41-letni Andrej Štrucl trenira šah že več kot trideset let. Poleg uspehov na državnih prvenstvih je bil uspešen tudi na dveh evropskih prvenstvih gluhih v šahu, in sicer leta 2019 v Ukrajini in leta 2023 na Nizozemskem. Tokrat pa se je prvič preizkusil na tekmovanju na svetovni ravni.

Šport

Od leve: Bruno Glas, Hilmija Ahmatović, Andrej Štrucl

Gluhi košarkarji na evropskem prvenstvu

Slovenski gluhi košarkarji so se udeležili 13. evropskega prvenstva gluhih, ki je potekalo v španskem mestu Malagi. Zmago si je priigrala reprezentanca Ukrajine, drugi so bili Litovci, tretji pa Grki.

Slovenija je tekmovala v skupini A skupaj z reprezentancami iz Španije, Litve in Italije. V skupini B pa so bile reprezentance Ukrajine, Izraela, Grčije in Poljske.

Na prvi tekmi slovenske reprezentance proti Litvi so Slovenci morali priznati premoč mladih Litovcev. Rezultat je bil 70 : 54. Največ košev je dal Miha Jakofčič (19 točk), nato Saša Lukič (12 točk) in Jaka Markovič (10 točk). Zatem je slovenska košarkarska reprezentanca igrala s Španijo in izgubila z 81 : 86. V prvi četrtini so Španci hitro povedli z devetimi točkami, na koncu te četrtine pa so vodili s kar 14 točkami. Potem so začeli naši igralci v drugi četrtini loviti zaostanek in na koncu izgubili s

petimi točkami razlike. Tekma je bila res zelo napeta in dinamična, a žal našim ni šlo do konca. Največkrat je zadel Saša Lukič, ki je dosegel 29 točk, Miha Zupan jih je prispeval 26, Miha Jakofčič pa 12.

Sledila je tekma z reprezentanco Italije. Slovenija je v prvi, drugi in tretji četrtini prevlado-

vala in vodila za 14 točk. V zadnji četrtini pa so Italijani uspešno zadevali mete za tri točke in se nevarno približali Sloveniji. Po sodnikovem žvižgu je bil rezultat izenačen, 73 : 73, kar je pomenilo podaljšek. Slovenija je poskusila pridobiti prednost za vsaj pet točk, a jim ni uspelo. Italija je zmagala z rezultatom 83 : 81. Največ točk, 27, je dal Saša Lukič, Jaka Markovič jih je dosegel 21, Miha Zupan pa 12 točk.

Nato so naši košarkarji igrali proti Ukrajini, ki je ostala neporažena tako v skupinskem delu

kot tudi v četrtfinalu. Ukrajina je premagala Slovenijo s 108 : 54. Največ košev je dal Saša Lukič (21 točk), nato Jaka Markovič (12 točk) in Matic Makuc (6 točk).

Slovenska reprezentanca je zatem za peto mesto znova igrala z italijansko. Tudi tokrat so bili Italijani boljši in zmagali z 78 : 42.

Zadnji dan so se Slovenci pomerili še s Španci in pristali na zadnjem, osmem mestu. Prve tri četrtine je Slovenija vodila, v zadnji četrtini pa je prišlo do preobrata. Gostitelji so povedli in na koncu je Španija zmagala z 79 : 69. Za Slovenijo je največ točk, 28, dosegel Miha Jakofčič, Saša Lukič jih je zbral 15, Jaka Markovič pa 9.

Slovenca Maksa Podgorška so na 13. evropskem prvenstvu gluhih v košarki v Malagi v razglasili za najmlajšega igralca do zdaj. Star je komaj 14 let, natančneje 14 let in dva meseca.

Pri ženskah so v finalu Ukrajinke premagale Italijanke in tako je Ukrajina postala evropska prvakinja, Italija je osvojila drugo mesto, Litva pa tretje.

Na prvenstvo se je prijavilo osem moških in šest ženskih ekip. V moški konkurenci so se na olimpijske igre uvrstile samo prve štiri reprezentance, pri ženskah pa vseh šest.

Evropsko prvenstvo gluhih v tenisu

V Beljaku v Avstriji je potekalo 15. evropsko prvenstvo gluhih v tenisu. Najprej so se pomerile ženske. Tretje mesto je pripadlo Češki, v finalu pa sta se pomerili Poljakinja Sara Twardowska in Nemka Heike Albrecht-Schröder. V finalu je po zanimivi tekmi zmagala izkušena Nemka, ki je tudi prejemnica olimpijske medalje.

Nato smo si ogledali še dvoboje moških. Tekma za tretje mesto je bila zelo dolga, napeta in izenačena. Na koncu je tretje mesto osvojil Francoz Olivier Grave, na četrtem mestu pa je pristal Čeh Jaroslav Smedek. V finalu sta se

pomerila Avstrijec Mario Kargl in Italijan Marco Carretta. Srečanje je bilo zelo zanimivo, polno preobratov. Na koncu je naslov evropskega prvaka po dolгих letih pripadel Italiji, in sicer Marcu Carrettu.

Marino Kegl je najprej premagal Nemca Niklasa Köhlerja in se uvrstil v četrtfinale. Marino je pokazal izjemno igro in veliko borbenosti. Na žalost pa je moral priznati premoč Olivierju Graveju iz Francije. Kljub temu je osvojil odlično peto mesto, kar je vsekakor vredno pohvale.

Darko Kegl, Sabina Hmelina, Marino Kegl

Darko in Marino Kegl z lokalno folklorno skupino

Državno prvenstvo v ribolovu

Državno prvenstvo gluhih v športnem ribolovu je konec junija potekalo na jezeru Prilipe blizu Brežic. Na tekmovanju, ki se je začelo v zgodnjih jutranjih urah, se je zbralo 26 ribičev, ki so tekmovali v šestih ekipah, prihajajočih iz osmih društev. Vsi tekmovalci so se zbrali z enim ciljem – osvojiti naslov državnega prvaka v posamezni ali ekipni kategoriji. Dogodek je organiziralo Društvo gluhih in naglušnih Posavja Krško v sodelovanju s Športno zvezo gluhih Slovenije. Sodniki iz ribiške družine Brežice so pripravili žreb, s katerim so tekmovalce razdelili v tri kategorije: A, B in C. Tekmovanje, ki je trajalo štiri ure, se je končalo ob 13. uri. Po lovljenju je sledilo tehtanje, kjer so sodniki stehali ulov vsakega ribiča, nato pa ribe vrnili v vodo.

Rezultati, posamezno:

1. mesto: Rudolf Bizjak, MDGN Velenje

2. mesto: Marjan Bratkovič, DGN Podravja Maribor

3. mesto: Albin Šmidlehner, MDGN Murska Sobota

Ekipno:

4. mesto: MDGN Murska Sobota (Marjan Vnuk, Albin Šmidlehner in Stanko Žizek)

5. mesto: DGN Posavja Krško (Franci Rožman, Sašo Balant in Marko Davidovič)

6. mesto: MDGN Velenje (Rudolf Bizjak, Ljubomir Gotovnik in Edin Buljubašič)

Državno prvenstvo gluhih v balinanju posamično

V začetku junija je Društvo oseb z okvaro sluha Celjske regije (DOOS Celje) organiziralo državno prvenstvo gluhih v balinanju posamično. Tekmovanje je potekalo na lokaciji balinarskega društva Buldog Trbovlje in v športni dvorani AMD Trbovlje, kjer se je pomerilo 21 moških in 11 žensk iz sedmih društev po Sloveniji. Igre so bile izjemno napete in izenačene, kar je še posebej izstopalo pri posameznih dvobojih.

V moški konkurenci je v finalu Boris Škoda (DGN Južne Primorske) premagal Andreja Filipiča (AURIS Kranj), tretje mesto pa je osvojil Mirko Reichard (AURIS Kranj). Med ženskami je zmagala Antonija Brumen (DGN Ljubljana), druga je bila Ljudmila Veber (Društvo oseb z okvaro sluha Celjske regije), tretje mesto pa je pripadlo Mileni Roblek (AURIS Kranj).

Maja Kuzma Ganič | Foto: osebni arhiv Simone Drev

Soigralki Simoni v slovo

*S teboj smo ob napakah se jezile,
ob pridobljeni točki in zmagi se veselile,
na kavicah rade se o 'svemu i svašta' pome-
nile
in vedno se lepo imele.
Imej se tako fajn tudi tam, kjer si.*

Simona Drev, nekoč najboljša igralka v odbojki in odbojki na mivki med gluhih, je odšla med angele.

Radi bi ji namenili nekaj besed in spominov na čase, ko se je je prijela strast do odbojke. Naj-

bolj se je vnela takrat, ko se je začela družiti, trenirati in tekmovati z gluhih.

Na slovenskih in evropskih tleh je bila večkrat nepremagljiva, bodisi na državnih prvenstvih bodisi na turnirjih med gluhih in slišječimi. Na državnih prvenstvih gluhih je zastopala Mestno društvo gluhih Ljubljana in Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Velenje. Osvajala je naslove »najboljša igralka« – največkrat v odbojki na mivki v tandemu z Majo Kuzma Ganič, kjer sta bili na mivki od leta 2008 nerazdružljivi. Njuna največja želja, da

bi kot slovenska dvojica tekmovali na olimpijskih igrah gluhih leta 2013 v Sofiji, se ni uresničila, čeprav sta imeli odlične rezultate s turnirjev med gluhih, slišočimi in z državnih prvenstev. Strla ju je odločitev nekaterih vodilnih v športu gluhih, a sta vztrajno nadaljevali tekmovalno pot do leta 2014, ko sta po nastopu na evropskem prvenstvu gluhih v odbojki na mivki v turškem obmorskem mestu Alanyi končali tandemska pot. Zasedli sta 13. mesto od 15 ekip. Slovenske barve je zastopala tudi dvojica Nina Orešnik-Valerija Škof, treniral pa jih je Erik de Posarelli, Simonin partner.

Simona je bila tudi del ekipe PDW Volley (Power Deaf Women) – to je samostojna in neodvisna ekipa pod vodstvom Maje Kuzma Ganič in Valerije Škof; ekipa se je prijavljala na turnirje, da bi lahko dekleta pridobila prave treninge za želeni skupni cilj – udeležiti se evropskega prvenstva gluhih v odbojki, ki pa še ni dosežen.

Simonina neustrašnost in vztrajnost sta nas vedno navduševali, njena energija je bila nalezljiva, njene srčnosti pa ni bilo mogoče prezreti. Opazovali smo jo, kako je premagovala ovire; celo takrat, ko je na turnirjih staknila kakšno poškodbo, izpred oči ni izpustila jasnega cilja: postati prvakinja. Včasih je bilo težko dohajati njene cilje, a njena moč in volja sta

nas pogumno spodbujali, da tudi mi ne obupamo ob težavah, temveč se trdno držimo svojih sanj. Njen moto je bil: »Veličina ni v tem, da nikoli ne padeš, pač pa v tem, da se po padcu vedno znova pobereš!«

Športu je bila brezkompromisno predana. S svojim zgledom nas je naučila, da sta trening in trud tisto, kar prinašata rezultate, in da se s trdim delom lahko premaga vsaka ovira.

Draga Simona, hvala ti za ves navdih in pogum, ki si ju delila s svetom. Tvoj zgled je bil vedno lučka v temi, ki je mnogim pomagala najti pot naprej. Vedno se bomo spominjali tvoje moči, volje in srčnega duha. Hvala ti, da si bila tako vzorna športnica in prava junakinja.

Iskreno sožalje vsem njenim bližnjim.

Soigralke z odbojke in odbojke na mivki gluhih:

Maja Kuzma Ganič, Sergeja Mord, Nina Orešnik, Valerija Škof, Saša Štor, Jelena Bolšedonova, Daša Peperko, Tanja Potočnik Höningman, Mateja Kanalec, Aleksandra Prelaz, Nina Jeranko, Zala Žugič, Ksenija Podlogar, Gordana Škof, Petra Šiler, Dijana Škof, Deja Peperko in druge

---

Tekst in foto: Jelka Močnik

Izlet v Rovinj in na Brione

Kar zgodaj smo morali vstati v soboto, 18. maja, saj je naš avtobus, ki je bil čisto poln, odpelel že pred peto uro. Zanimanje za ta izlet, ki ga je organiziralo Društvo oseb z izgubo sluha Dolenjske in Bele krajine (DOZIS), je bilo veli-

ko. Med vožnjo proti Primorski smo še malo zaspali, nekateri pa tudi klepetali. Dobro, da znakovni jezik ni glasen, haha. Opise, o katerih nam je pripovedoval vodnik Gregor Zupan, je v znakovni jezik prevajal tolmač Boštjan Jerko.

En postanek za malico je bil dovolj, da smo se potem skozi Koper, kjer smo videli pristaniške žerjave, usmerili proti hrvaški meji in nadaljevali pot po Istri. Kmalu smo bili v Rovinju in si tam ogledali staro mestno jedro ter se povzpeli na hrib, kjer je cerkev sv. Eufemije. Z njene ploščadi je čudovit razgled na morje, tako da smo imeli lepo kuliso za fotografiranje. Na poti nazaj smo se spotoma malo »pokupčkali«, da smo v mestu popili kavico ali kaj drugega in poklepetali.

Avtobus nas je odpeljal do Fažane, kjer smo imeli čas za kosilo ali sprehod. Polni pričakanj smo se vkrcali na ladjico za Veliki Brion. To je največji brionski otok. Narodni park smo si ogledali s turističnega vlakca, na katerem je bil tudi hrvaški turistični vodnik. Občudovali smo čudovito pokrajino in živali ter izvedeli veliko zanimivosti o otoku, njegovi zgodovini in seveda o najslavnejšem prebivalcu na njem – Titu, ki je bil velik ljubitelj raznovrstnih živali in izjemen politik. Na otoku je gostil številne

slavne ljudi. Če kaj zanimivega preslišimo ali spregledamo, si lahko naložimo aplikacijo *Brijuni guide* in poiščemo podrobnosti. Oglad otoka je velik izziv, da gremo tja še kdaj v lastni režiji in si izposodimo vozilo ali kolo ter uživamo v lepotah otoka. Težko je verjeti, da lahko ladja, ki nas je čakala, da nas odpelje nazaj, sprejme toliko ljudi! Zanimivo je bilo gledati galebe, ki so nas spremljali v pričakovanju kakšnega koščka hrane.

Na avtobusu smo izmenjevali vtise, gledali fotografije, klepetali in seveda tudi malo zaspali, saj je bil dan kar dolg, a zanimiv. Spet smo videli nekaj novega, del nekdanje skupne domovine. Še si želimo takšnih izletov, ko spoznavamo kaj novega in se seveda tudi družimo.

Hvala šoferjema za varno vožnjo, vodniku za informacije in prijaznost ter seveda društvu za organizacijo izleta. Naslednjič pa kam drugam.

Tekst in foto: Vesela Banič

Poučni dan za naglušne

V zadnjih dneh maja smo se odločili ogledati izjemno Unescovo dediščino, Ižanska kolišča na Barju. Z dvema avtomobiloma smo hitro prispeli na Ig. Ob Martinovih sočnih češnjah smo v lipovi senci počakali na sprejem v interpretacijskem centru Morostig. Prijaznemu sprejemu je sledilo skoraj triurno druženje z vodnikom Rokom Kušlanom, znanim vsestranskim kulturnim delavcem. Dve etaži centra smo obhodili v več kot uri in se seznanjali z raziskovalnimi ugotovitvami o koliščih od 5. do 2. tisočletja pr. n. št. Koliščarji so živeli v bivališčih, zgrajenih na lesenih kolih, zabitih v tla. Sledil je ogled krajinskega parka, ki je dvajset minut oddaljen od

centra Morostig. Zanimiv je bil preizkus sestave tal – barja – s poskakovanjem. Ob manjšem jezeru so postavljene tri kolibe, replike nekdanjih. Grajene so iz šibja, ometane z glino in krite s slamo. V vsaki je ponazorjeno, kako so bivali koliščarji, in prikazani so predmeti, ki so jih uporabljali iz šibja, kosti in rogovje živali, kamna, gline, lesa ... Doživeli smo življenje tistega časa, prostrano barje, obkroženo z naseljem, v daljavi pa obrise naših gora, tudi Triglava. K dobremu počutju je pripomogel neutrudni vodnik Rok. Krofi, vino in kava pa so končali poučni dan in vsi smo se strinjali, da lepšega dneva si ne bi mogli želeli. Hvala soustvarjalcem.

Iz naših društev

SPLETNA TV

www.spletnatv.si

Drenikova 24, 1000 Ljubljana

(01) 500 15 23

spletna.tv@zveza-zgns.si

Facebook/spletnaTV

Youtube/spletnaTV

Livestream/spletnaTV

AKTUALNO

01. 06. 2024
Gluha učiteljica in kemik: Ko obožuješ svoj poklic

31. 05. 2024
Okrogla miza ZGNS: Izzivi hrupa in glasnosti

DONIRAJ DOHODNINO

Doniraj 1% dohodnine za pomoč gluhim in naglušnim, ki so bili najbolj prizadeti v poplavih.

USTAVA RS V SZJ

USTAVA RS V SZJ

NOVICE

22. 05. 2024
Dostopnost - tek na dolge proge

20. 05. 2024
Evropske volitve bodo 9. junija

09. 05. 2024
Zakon o dolgotrajni oskrbi: Še veliko neznanega

08. 05. 2024
Živel 1. maj!

ZDGNS

Slovar SZJ

Slovar slovenskega znakovnega jezika Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije je na voljo tudi kot brezplačna mobilna aplikacija.

Iskalnik

Iskanje videoposnetkov po besedah ali besednih zvezah.

Govor

Iskanje videoposnetkov s pomočjo govora.

Kategorije

Iskanje videoposnetkov po kategorijah, tematskih sklopih, pravljičah, mednarodnih kretnjah in učnih primerih.

Kviz

Opravljanje kvizov za utrditev znanja pisane besede in znakovnega jezika.

QR

Čitalec QR-kod za ogled videoposnetkov SZJ.

Gluhoslepi

Prilagoditev kontrasta in velikosti pisave za gluhoslepe.

